

dle §u 122 ústavní listiny všichni obyvatelé republiky Československé právo, vykonávati veřejně i soukromě jakékoli vyznání, náboženství, nebo víru, než dle dalšího výslovného ustanovení téhož §u jen potud, pokud výkon ten není v neshodě s veřejným pořádkem a řádem, nebo s dobrými mravy. Podle §u 125 ústavní listiny může býti zakázáno vykonávati určité náboženské úkony, odporují-li veřejnému pořádku nebo veřejné mravnosti. Vše, co takto ústavní listinou stanoveno v příčině výkonu vyznání, náboženství a víry a ohledně úkonů náboženských, platí také o všech jiných úkonech, vztahujících se na věci víry a náboženství, zejména o slovních projevech, obírajících se otázkami, sem spadajícími. Samozřejmě nesmějí ani takový úkon a projevy ocitati se v rozporu s veřejným pořádkem a řádem. Vždyť i vědecké bádání a hlásání jeho výsledků je stejně jako i umění dle výslovného ustanovení §u 118 ústavní listiny svobodné jen, pokud neporušuje trestního zákona. Než také ve věcech víry a náboženství dochází veřejný pořádek a řád, jemuž ochranu proti výstřelkům zaručují §§y 122 a 125 ústavní listiny, vnějšího výrazu v příslušných ustanoveních trestního zákona, zejména v předpisu §u 303 tr. zák., skýtajícím zákonnou ochranu mimo jiné také učení, obyčejům nebo zřízením církve nebo náboženské společnosti, státem zákonně uznané. Tyto trestní předpisy tudíž nejen nedoznaly ustanoveními ústavní listiny nižádného obmezení, nýbrž byla jimi naopak jich platnost a působnost i nadále uznána. Ani okolnost, že obžalovaný pronesl svoji řeč při oslavě Husově, není s to, odníti závadným výrokům povahu zlehčování učení církve římsko-katolické o Janu Nepomuckém, nevylučuje zejména úmyslu obžalovaného, který dle rozsudku směřoval právě k tomuto zlehčování. Stěžovatel při své řeči, jak soudem nalézacím jest zjištěno, neobmezil se na pouhé uvedení historických fakt, citovaných dle knih, jak praví zmáteční stížnost, nespokojil se s pouhým popřením jsoucnosti Jana Nepomuckého, nýbrž tvrdil, že ho církev katolická nastrčila místo Jana Husi; tím jasně označil svatořečení Jana Nepomuckého vědomě podloudným, čímž implicate tutěž vlastnost přičítal i učení církve katolické o svatosti Jana Nepomuckého. Netřeba zvláště ještě dovozovati, že v tom právem dlužno shledávati zlehčování učení toho. Ostatně závadný výrok nezapadal ani do rámce oslavy Husovy, jehož významu podobným způsobem se zajisté neposlouží.

Čís. 1806.

»Nebezpečným člověkem« jest, kdo podniká protiprávní útok na život, svobodu nebo jmění jiného. Použití vhodných obranných prostředků k odvrácení takového útoku není omezováním osobní svobody.

Skutková podstata zločinu podle §u 93 tr. zák. nevyžaduje, aby překážka volnosti byla nepřekonatelná.

Okno nelze považovati, najmě pro ženu nebo osobu pokročilého věku, za řádný a pravidelný východ z pokoje.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1924, Zm II 66/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 19. listopadu 1923, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem veřejného násilí podle §u 93 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost opírá se o důvody zmatečnosti čís. 4, 5, 9 a) §u 281 tr. ř. Důvod zmatku čís. 4 spatřuje v tom, že usnesením soudu byl při hlavním přelíčení zamítnut návrh obžalované na svědecký výslech jejího manžela o tom, že Anna N-ová natropila v příbytku obžalované škodu. Zmateční stížnost dovozuje, že, dělala-li N-ová v bytě obžalované úmyslně škodu tím, že rozházela jejímu manželi modely, pozlátka a jiné barvy, obžalovaná nebyla povinna její řádění trpěti, nýbrž mohla ji pokládati důvodně za osobu nebezpečnou a hledati odpomoc. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. V rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku uvádí se správně, že okolnost, rozházela-li snad N-ová v bytě obžalované nějaké věci, nestačí, by jí byla obžalovaná mohla pokládati za osobu škodlivou, kdyžtž obžalovaná ani netvrdí, jakou škodu jí N-ová způsobila. Tomuto stanovisku dlužno přisvědčiti a stačí pouze dodat, že pouhé rozházení oněch věcí, v němž vzhledem k vývodům zmateční stížnosti spatřoval tropení škody zřejmě i důkazní návrh, nemůže přijíti v úvahu ani jako takové počínání, řádění, o němž mluví zmateční stížnost, které by bylo obžalovanou opravňovalo pokládati N-ovou za člověka nebezpečného ve smyslu §u 93 tr. zák. Pojem »nebezpečného člověka« sluší vykládati v souvislosti s ustanovením §u 2 g) tr. zák. v ten rozum, že se nebezpečným jeví ten, kdo podniká protiprávní útok na život, na svobodu nebo na jmění jiného tak, že beztrestným stává se jednání, zakládající jinak skutkovou podstatu zločinu omezování osobní svobody, jen tehdy, použije-li ten, proti komu takovýto útok směřuje, vhodných obranných prostředků, by útok odvrátil. Je na bíledni, že odpomoc proti počínání N-ové mohla a měla si obžalovaná zjednati jiným způsobem, než činem, který se k dosažení tvrzeného cíle nejen naprosto nehodil, nýbrž mimo to přichází v úvahu jako čin trestný. Právem a bez újmy práva obžalované na obhajobu zamítl tudíž soud návrh jako nerozhodný.

Dovolávajíc se slovního znění definice zločinu podle §u 93 tr. zák., zejména slov »vězni« a »v užívání osobní svobody překáží«, zmateční stížnost vyslovuje názor, že se ke skutkové podstatě tohoto zločinu vyžaduje jakýsi druh násilí, spočívající v tom, že jím jest někdo v užívání své osobní svobody omezen tak, že se nemůže volně a svobodně pohybovati, že nemůže zejména odejiti z místa, kde je uzavřen, že tudíž skutková podstata zločinu omezování osobní svobody není dána v případě, v němž osoba, uzamčená do nějaké místnosti, může z ní jiným východem zcela snadno a bez nebezpečí vyjiti. Tak bylo prý tomu i v daném případě, v němž N-ová mohla s okna přízemní světnice, která je pouze 1 m 60 cm nad návsí, pod níž byly narovnány cihly a ve výši 80 cm nalézá se římsa, jako po schodcích docela pohodlně sejiti na náves.

Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Rozsudek zjišťuje, že okno bytu, v němž obžalovaná N-ovou na klíč uzamkla, je asi 1 m 60 cm vysoko nad zemí a že pod ním byly narovnaný cihly; o římse se rozsudek nezmiňuje, než není pochybnosti, že by ani ohled na tuto římso, o níž se v četnické zprávě uvádí, že se nachází pod oknem ve výši 80 cm, a že N-ová při slézání našla na ní oporu pod nohama, nebyl ničeho změnil na závěru, k němuž dospěl soud a dle něhož v jednání obžalované, zjištěné rozsudkem, dlužno spatřovati objektivní skutkovou podstatu zločinu podle §u 93 tr. zák., která nevyžaduje, aby překážka volnosti pohybu byla nepřekonatelná (nebo jen násilím odstranitelná). Posléz uvedený právní názor odpovídá zákonu, jehož porušení nebo nesprávné použití nelze tudíž spatřovati ani v tom, že soud bez ohledu na onu možnost, uniknouti z uzamčeného bytu oknem, v uzamčení N-ové obžalovanou shledal omezování její osobní svobody povahy, naznačené v §u 93 tr. zák. Není především bez významu, že svémocné věznění je v §u 93 tr. zák. uvedeno zvlášť jako jeden ze způsobů, jímž se v užívání osobní svobody překáží; mělo tím zřejmě býti naznačeno, že věznění je nejtypičtější, zároveň však i nejintenzivnější formou zločinného omezování osobní svobody. Okno prohlašuje zmateční stížnost neprávem za východ, jímž bylo N-ové možno z místnosti vyjít. Již v rozsudkových důvodech uvádí se případně, že okno nelze považovati za řádný a normální východ z pokoje. K tomu dlužno dodat, že osoba, vylézající z okna bytu, může býti vydána v šanc posměchu ba dokonce nebezpečí podezření, že dlela v cizím bytě za účelem nekalým, po případě i trestným. Mylně má zmateční stížnost za to, že věznění nabývá povahy, kterou má na mysli § 93 tr. zák., pouze tehdy, bylo-li vězněnému jen s nebezpečím, totiž s nebezpečím pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost možno uniknouti z místnosti, ve které je vězněn; rozsudková zjištění nikterak nenasvědčují správnosti názoru zmateční stížnosti, že N-ová mohla z bytu oknem vyjít zcela snadno a bez nebezpečí. I když se pod oknem nacházela ona římso, o níž se ostatně rozsudek nezmiňuje, nelze v ní a v cihlách, rovněž pod oknem narovnaných, spatřovati jakési schodky, po nichž by byla N-ová mohla sejít docela pohodlně, uváží-li se, že se cihly mohly pod ní snadno sesouti. Na váhu padá v tom ohledu opět i okolnost, že šlo o ženu, nad to již 60letou, tedy osobu následkem pokročilého věku zajisté již tělesně méně obratnou, která, jak se uvádí v rozsudkových důvodech, nemohouc se z bytu (jinak) vzdáliti, až teprve asi po ¼ hodině byla nucena vylézt (vyskočiti) oknem. Nelze tudíž říci, že překážka, kterou N-ová uzamčením v bytě připravena byla o volnost opustiti byt, byla tak nepatrnou, že komukoli a zejména jí samotné bylo snadno možným, ji překonati, ačkoli jen v tom případě byl by na místě úsudek, že nešlo o věznění zločinné povahy ve smyslu §u 93 tr. zák.

Čís. 1807.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863.
Soudce je povinen prozkoumati opravu (§ 19, 21 zákona), i když obhájce připustil, že odpovídá zákonu.